Ročník 1964

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 77 Vydána dne 1. října 1964 Cena 90 hal.

OBSAH:

182. Usnesení Národního shromáždění Zásady dalšího prohloubení činnosti Národního shromáždění

183. Zákon o jednacím a pracovním řádu Národního shromáždění

184. Zákon, kterým se vylučuje promlčení trestního stíhání nejzávažnějších trestných činů proti míru, válečných trestných činů a trestných činů proti lidskosti, spáchaných ve prospěch nebo ve službách okupantů

185. Usnesení Národního shromáždění o schválení zákonných opatření předsednictva Národního shromáždění

182

USNESENÍ

Národního shromáždění

ze dne 24. září 1964

Zásady dalšího prohloubení činnosti Národního shromáždění

Závěry XII. sjezdu KSČ rozvinuly vůdčí principy naší socialistické státnosti, zejména ve směru prohlubování socialistické demokracie. Byla přijata opatření k posílení postavení a vlivu dělnické třídy jako rozhodující síly naší společnosti a ke zvýšení vlivu všech občanů na správu státu, na řízení hospodářské a kulturní výstavby, na zlepšování práce státního aparátu a na zesílení lidové kontroly nad jeho činností.

Tyto hlavní principy se konkrétně projevují v činnosti všech státních orgánů, zejména v práci všech zastupitelských sborů, řídících se důsledně politikou, jak ji vyjadřuje Komunistická strana Československa, stojící v čele Národní fronty.

Náš socialistický stát stojí před složitými novými úkoly, jež jsou spjaty s nutností správně, podle objektivních potřeb vývoje celé socialistické společnosti a zejména její materiálně technické základny a podle dosaženého stavu morální a politické jednoty lidu vyjadřovat a prakticky zabezpečovat i konkrétně uplatňovat celospolečenské, všelidové zájmy pracujících. Rozhodujícím měřítkem pro posuzování činnosti všech orgánů našeho státu se stává právě to, jakou měrou jednotlivé státní orgány skutečně potřeby a zájmy všeho lidu na jednotlivých úsecích společenského života zabezpečují.

Podle naší ústavy je Národní shromáždění nejvyšším orgánem státní moci a jediným celostátním zákonodárným sborem. Ústava vymezuje působnost Národního shromáždění v čl. 40—49 tak, že mu ukládá působit aktivně k tomu, aby byly plněny úkoly socialistického státu, jednat a usnášet se o základních otázkách vnitřní a zahraniční politiky, usnášet se na zákonech a sledovat jejich provádění, dále schvalovat zejména dlouhodobé plány rozvoje národního hospodářství a státní rozpočet a zkoumat, jak jsou plněny. Dále mu ukládá kontrolovat, jak ostatní státní orgány plní úkoly hospodářské a kulturní výstavby státu. Postavení Národního shromáždění v naší společnosti je významným dokladem socialistické demokracie a demokratického centralismu.

V důsledku toho dokumenty nejvyšších orgánů strany, vycházející z usnesení XII. sjezdu KSČ, zdůraznily, že se Národní shromáždění má stát skutečně pracovní institucí volených zástupců lidu, důsledně plnit úkoly uložené mu socialistickou ústavou, zejména v kontrole všech článků státního ústrojí a v aktivní účasti na rostoucích úkolech hospodářské a kulturní výstavby rozvinuté socialistické společnosti. Činnost Národního shromáždění, jeho orgánů a poslanců je nutno chápat jako práci spo-

jenou s aktivním prosazováním politiky strany a se zabezpečováním z ní vyplývajících státních úkolů. Takové pojetí funkce Národního shromáždění klade veliké nároky na práci všech poslanců i všech orgánů Národního shromáždění, zejména jeho výborů, v nichž musí být těžiště kontrolní a iniciativní činnosti Národního shromáždění.

Hlavní cesta k posílení úlohy Národního shromáždění v souladu s ústavou je jak ve zvyšování kontrolní funkce Národního shromáždění, tak i v dalším rozvoji zákonodárné činnosti. Při plnění těchto úkolů Národní shromáždění orientuje činnost všech státních orgánů na zabezpečování všech klíčových úkolů, jejichž plnění rozhoduje o dlouhodobých směrech rozvoje naší společnosti.

Při plnění zákonodárné působnosti je třeba vydávat zákony srozumitelné, lidi s nimi seznamovat a vytvářet tak předpoklady pro přímou účast občanů na jejich provádění i pro zvyšování účasti pracujících na řízení státu. Současně Národní shromáždění zabezpečuje a dbá, aby nevyhovující zákony a předpisy byly včas změněny tak, jak to odpovídá potřebám společnosti.

Podle ústavy mají poslanci Národního shromáždění, jeho výbory a předsednictvo právo podávat návrhy zákonů. Je nezbytné, aby tato iniciativní činnost byla dále rozvíjena v duchu ústavy.

Pro správné plnění všech úkolů Národního shromáždění je nezbytným předpokladem živý styk poslanců s občany. Poslanec musí dobře znát situaci a problémy ve svém volebním obvodu. K tomu přizpůsobit formy práce poslanců Národního shromáždění. Důležitou ústavní povinností poslanců Národního shromáždění je jejich úzká spolupráce s národními výbory a jejich poslanci.

V činnosti Národního shromáždění, jeho orgánů i poslanců zabezpečit jejich aktivní účast při rozvíjení naší socialistické společnosti prosazováním všech pokrokových myšlenek a jejich uváděním do praktického života. S kritikou nedostatků poslanci spojují i aktivní pomoc k jejich odstraňování.

Při veškeré své činnosti Národní shromáždění rozvíjí vztah soudružské spolupráce s ostatními státními orgány a uplatňuje vůči nim i vysokou náročnost. Cílem kontroly prováděné Národním shromážděním je neustálé zvyšování odpovědnosti řídících státních i hospodářských orgánů vůči společnosti za plnění stanovených úkolů a za důsledné zabezpečování celospolečenských zájmů.

Ve vztahu k Slovenské národní radě vychází Národní shromáždění z toho, že Slovenská národní rada je organickou součástí celého zastupitelského systému v našem státě. Je nejen slovenským národním orgánem, ale současně v tomto svém postavení i národním článkem celostátního politického a hospodářského řízení pro území Slovenska, jehož úkolem je přímo spoluvytvářet a také spoluzabezpečovat celostátní politiku. Je proto nezbytné, aby Národní shromáždění z tohoto postavení Slovenské národní rady vycházelo, prohlubovalo s ní všestrannou spolupráci a napomáhalo při rozvíjení jejích úkolů.

Národní shromáždění se zabývá pravidelně výstavbou a organizátorskou prací národních výborů, řeší zásadní problémy činnosti celé jejich soustavy a přijímá opatření ke zlepšování jejich práce. Zabývá se tím, zda metody práce národních výborů a jejich organizace přispívají k zajištění všech úkolů národních výborů. Národní shromáždění také sleduje, jak vláda řídí a kontroluje činnost národních výborů při plnění jejich úkolů, zejména v oblasti hospodářské, kulturní, zdravotní a sociální, při zajišťování ochrany socialistického vlastnictví, socialistického pořádku a při upevňování obranyschopnosti naší republiky.

Významnou stránkou jednotící funkce Národního shromáždění v celé soustavě demokratických orgánů našeho státu jsou i vztahy mezi Národním shromážděním a celým systémem demokratických volených orgánů lidové kontroly. Národní shromáždění usměrňuje činnost orgánů lidové kontroly a současně se opírá o jejich zkušenosti. Vychází přitom ze skutečnosti, že Ústřední komise lidové kontroly a statistiky je kontrolním orgánem vlády a z tohoto hlediska Národní shromáždění schvaluje plán činnosti Ústřední komise lidové kontroly a statistiky a koordinuje jej s plánem činnosti Národního shromáždění.

V zájmu dalšího upevňování socialistické zákonnosti Národní shromáždění sleduje také činnost našich soudů a využívá těchto poznatků ve své zákonodárné i kontrolní činnosti.

Národní shromáždění má veliké úkoly při prosazování naší mírové leninské zahraniční politiky a zásad mírového soužití mezi zeměmi s různým společenským zřízením, při prohlubování přátelství mezi národy, při upevňování světového míru a při prohlubování spolupráce zejména v oblasti politické, obchodní i vědeckokulturní.

Ve své činnosti se Národní shromáždění i jeho orgány opírají o spolupráci s Revolučním odborovým hnutím, Československým svazem mládeže a s ostatními společenskými organizacemi pracujících.

Národní shromáždění, všechny jeho orgány i jednotliví poslanci pracují podle plánu. Plány se sestavují na základě účelných konzultací. Vycházejí ze zkušeností a podnětů poslanců.

Plenární schůze Národního shromáždění

Své funkce vykonává Národní shromáždění především ve svých plenárních schůzích, na nichž projednává a schvaluje zásadní otázky hospodářské, politické a kulturní výstavby našeho státu.

V plenárních schůzích Národního shromáždění je nezbytné uplatňovat ústavní pravomoc Národního shromáždění jako nejvyššího článku zastupitelské

soustavy a celé soustavy státních orgánů. Plenární schůze Národního shromáždění proto projednávají vedle zákonů a mezinárodních smluv zejména zásadní otázky hospodářské, politické a kulturní výstavby. Přitom jde o otázky koncepční, ovlivňující zásadně dlouhodobý vývoj naší společnosti jako celku i jejích základních stránek — ekonomiky, kultury, životní úrovně, obrany státu, socialistické zákonnosti, zahraničních vztahů apod. Plénum Národního shromáždění zaměřuje činnost celého státního ústrojí na rozhodující úkoly a na jejich realizaci, jak to vyžadují potřeby rozvoje naší socialistické společnosti. Způsobem a výsledky projednávání základních otázek plénum Národního shromáždění uplatňuje svůj vliv na ostatní státní orgány.

Zvláštní péči věnuje plénum Národního shromáždění projednávání a schvalování státního národohospodářského plánu a státního rozpočtu, popřípadě jejich závažných změn.

Zlepšení činnosti plenárních schůzí Národního shromáždění a zvýšení jejich společenské funkce vyžaduje zkvalitnění kontrolní funkce plenárních schůzí Národního shromáždění vůči všem státním orgánům, především vůči vládě jako kolektivnímu výkonnému orgánu i vůči jednotlivým ministerstvům, Slovenské národní radě i národním výborům. Vláda podává Národnímu shromáždění zprávy o své činnosti, o činnosti národních výborů a o tom, jak vyřídila doporučení Národního shromáždění. Národní shromáždění sleduje zejména plnění národohospodářského plánu a výsledky hospodaření, jak je zabezpečován celý chod národního hospodářství v zájmu uspokojování potřeb pracujících, dále využívání všech zdrojů takovým způsobem, aby se zamezilo plýtvání společenskou prací a znehodnocování produktů. Sleduje rovněž, jak je zajištěna bezpečnost našeho státu a jak je prováděna zahraniční politika. Přijímá potřebná opatření k nápravě.

Významnou složkou kontroly uskutečňované Národním shromážděním je kontrola nad dodržováním socialistické ústavy a zákonnosti, spojovaná se soustavnou prověrkou praktické účinnosti zákonů i ostatních právních předpisů. Plenární schůze Národního shromáždění vycházejí přitom nejen ze zpráv o stavu dodržování socialistické zákonnosti podávaných předsedou Nejvyššího soudu a generálním prokurátorem, ale i ze zkušeností poslanců a z jejich poznatků o stavu socialistické zákonnosti.

Na plenárních schůzích Národního shromáždění uplatňují poslanci své osobní poznatky a zkušenosti i názory a stanoviska svých voličů. Rozpravy o projednávaných otázkách slouží k uplatňování kritiky nedostatků v práci státních orgánů a k odhalování příčin těchto nedostatků a směřují k nápravě a ke zdokonalování práce těchto orgánů. V plenárních schůzích Národního shromáždění je současně nutno podle potřeby uplatňovat interpelační právo poslanců Národního shromáždění vůči vládě a jejím členům v záležitostech, které nebylo možno vyřídit přímo v místech, okresech nebo krajích nebo které nepatřily do pravomoci nižších orgánů. Právo poslanců klást dotazy je třeba šířeji uplatňovat i vůči vedoucím státním a hospodářským funkcionářům bezprostředně odpovědným za řešení určitých problémů, za plnění národohospodářských plánů a za uspokojování potřeb občanů.

V činnosti pléna Národního shromáždění je třeba rozvinout praxi usnášet se i na závazných opatřeních k zabezpečení dalšího rozvoje naší společnosti. Taková praxe povede k dalšímu zvýšení konkrétní odpovědnosti všech státních orgánů vůči nejvyššímu zastupitelskému sboru.

Rozvíjení řídicí činnosti pléna Národního shromáždění vyžaduje dále prohloubit vzájemné pracovní vztahy se Slovenskou národní radou a místními zastupitelskými sbory — národními výbory. Plénum Národního shromáždění projednává činnost Slovenské národní rady.

K zajištění úzkých vztahů Národního shromáždění k národním výborům je účelné zvát do schůzí pléna Národního shromáždění předsedy krajských národních výborů nebo jiné funkcionáře národních výborů, a to zejména při projednávání činnosti národních výborů nebo jiných důležitých otázek týkajících se národních výborů.

Návrhy zákonů a mezinárodních smluv odůvodňuje v plenární schůzi Národního shromáždění zpravidla ten, kdo je předkládá. Tak jsou vytvořeny podmínky pro větší odpovědnost těch, kteří návrhy předkládají. Tento postup umožní příslušnému výboru Národního shromáždění podat Národnímu shromáždění vlastní stanovisko k předloženému návrhu zákona či jiného návrhu.

Předsednictvo Národního shromáždění

Předsednictvo Národního shromáždění plní v době, kdy Národní shromáždění nezasedá, jeho funkce v rozsahu stanoveném čl. 60 Ústavy, zejména přijímá zákonná opatření, která však podléhají dodatečnému schválení plenární schůze Národního shromáždění.

Předsednictvo Národního shromáždění dále sleduje plnění základních úkolů hospodářské a kulturní výstavby socialistické společnosti. Zaměřuje práci Národního shromáždění na plnění těchto úkolů. Předsednictvo připravuje plenární schůze Národního shromáždění a je odpovědné Národnímu shromáždění za jejich náplň.

Předsednictvo Národního shromáždění se opírá o činnost výborů Národního shromáždění, řídí a koordinuje jejich práci a schvaluje plány jejich činnosti. Je zodpovědné za stav práce výborů. Zajišťuje předpoklady pro činnost výborů a jejich předsedů, zejména jejich informovanost o všech důležitých otázkách rozvoje národního hospodářství, politické a kulturní výstavby.

Předsednictvo Národního shromáždění projednává z vlastní iniciativy nebo z podnětu výborů Národního shromáždění důležité otázky hospodářské a kulturní výstavby a podle potřeby přijímá k nim usnesení nebo doporučení; zejména se podílí na přípravě dlouhodobých i ročních plánů a státního rozpočtu a zajišťuje jejich projednávání v orgánech Národního shromáždění. Vyžaduje-li to povaha věci, zúčastní se projednávání příslušný člen vlády. Provádění přijatých usnesení předsednictvo Národního shromáždění pravidelně kontroluje. Rovněž tak zabezpečuje účinnou kontrolu provádění zákonů, usnesení Národního shromáždění a doporučení jeho výborů; přitom využívá poznatků a závěrů Ústřední komise lidové kontroly a statistiky. Současně usměrňuje kontrolní činnost Ústřední komise lidové kontroly a statistiky tak, aby napomáhala kontrolní funkci Národního shromáždění. Za tím účelem předsednictvo Národního shromáždění projednává a schvaluje plán činnosti Ústřední komise lidové kontroly a statistiky.

Předsednictvo Národního shromáždění plní své úkoly v úzké spolupráci s vládou a jejími orgány. Dbá o to, aby byla činnost předsednictva Národního shromáždění a vlády vzájemně koordinována. Kontroluje a hodnotí, jak jsou plněny úkoly stanovené státním plánem rozvoje národního hospodářství. Usnáší se na potřebných opatřeních, popřípadě upozorňuje vládu na potřebu vydání opatření v rámci její vlastní působnosti.

Předsednictvo Národního shromáždění plní své úkoly rovněž v úzké spolupráci s předsednictvem Slovenské národní rady. Přitom dbá, aby bylo přihlíženo k potřebám hospodářského a kulturního rozvoje Slovenska. Současně vytváří příznivé podmínky pro rozvinutí zákonodárné iniciativy Slovenské národní rady ve vztahu k Národnímu shromáždění. Poskytuje potřebnou pomoc předsednictvu a jiným orgánům Slovenské národní rady a stará se o rozvíjení úzkých pracovních styků výborů Národního shromáždění s orgány Slovenské národní rady; k řešení zásadních otázek organizuje též společné schůze předsednictva Národního shromáždění a předsednictva Slovenské národní rady.

Předsednictvo řídí rozvoj zahraničních styků Národního shromáždění. Jde zejména o styk s parlamenty ostatních zemí a o činnost československé skupiny Meziparlamentní unie. Předsednictvo vypracovává plán zahraničních styků na základě projednání s příslušnými parlamenty ostatních zemí a ve spolupráci s československými ústředními orgány.

O své činnosti předsednictvo Národního shromáždění předkládá pravidelné zprávy plénu Národního shromáždění, v nichž hodnotí i činnost výborů, popř. jiných orgánů Národního shromáždění. Ve zprávách rovněž informuje plénum o zahraničních stycích Národního shromáždění.

Předsednictvo Národního shromáždění rovněž hodnotí způsob vyřizování stížností pracujících zaslaných Národnímu shromáždění a jeho orgánům.

Předsednictvo Národního shromáždění také zajišťuje, aby o činnosti Národního shromáždění a jeho orgánů byla informována veřejnost všemi prostředky informace.

Předsednictvo Národního shromáždění sestavuje plán své práce, který vychází z hlavních úkolů stanovených nejvyššími stranickými orgány, plénem Národního shromáždění a vládou a je koordinován s prací vlády.

Výbory Národního shromáždění

Těžiště pracovní činnosti Národního shromáždění je v jeho výborech, které Národní shromáždění zřizuje pro hlavní úseky státní a společenské činnosti jako své pracovní a iniciativní orgány. Výbory pracují podle plánu schváleného předsednictvem Národního shromáždění a dále plní úkoly, které jim byly uloženy plénem nebo předsednictvem Národního shromáždění. Návrhy plánů sestavují výbory na základě projednání s resorty a s Ústřední komisí lidové kontroly a statistiky. Přitom vycházejí z úkolů stanovených nejvyššími stranickými orgány, plénem anebo předsednictvem Národního shromáždění i z návrhů jednotlivých poslanců. Výbory mohou navrhovat předsednictvu Národního shromáždění změnu nebo doplnění plánu, zejména na základě iniciativních návrhů svých členů.

Výbory Národního shromáždění organizují svou práci tak, aby poslanci mohli uplatňovat své poznatky z volebních obvodů a konfrontovat je s činností vlády. Předsedové výborů musí zajistit, aby členové výboru byli informováni o usneseních předsednictva Národního shromáždění, jakož i o důležitých usneseních stranických a ostatních orgánů. Práce výborů Národního shromáždění povede k hlubší analýze základních problémů, k zjišťování příčin různých nedostatků a k přijímání konkrétních závěrů.

Výbory Národního shromáždění se aktivně účastní na rozpracování zásadních otázek směru vývoje jednotlivých oblastí národního hospodářství, politického a kulturního života. Výbory projednávají problematiku ročních plánů a státního rozpočtu už v období příprav směrných úkolů, tj. kdy se ještě zvažují variantní řešení. Příslušní členové vlády před projednáváním plánu ve výborech Národního shromáždění seznámí výbory s celkovou problematikou přípravy ročního plánu. Vláda informuje předsednictvo Národního shromáždění o tom, jak byla respektována ve směrných úkolech doporučení výborů.

Výbory Národního shromáždění rovněž prověřují, jak státní rozpočet zabezpečuje úkoly státního plánu a hodnotí výsledky hospodaření státu.

Výbory Národního shromáždění dále projednávají a kontrolují, jak jsou plněny rozhodující úkoly hospodářské a kulturní výstavby. Ministři a vedoucí ostatních ústředních orgánů informují příslušné

výbory Národního shromáždění o připravovaných opatřeních zásadního významu. Informují výbory také o tom, jaké jsou důvody a cíle zpracovávaného řešení, jaké základní problémy jsou spojeny s navrhovaným řešením apod. Tímto způsobem je zabezpečeno, aby se poslanci Národního shromáždění důkladně seznámili s navrhovaným řešením a aby si je ověřili ve volebních obvodech v dostatečném předstihu před jednáním výborů Národního shromáždění. Projednání věci ve výboru Národního shromáždění umožní, aby ústřední orgány při projednávání základních opatření znaly stanovisko výborů Národního shromáždění.

Výbory Národního shromáždění sledují, jak řídící orgány zabezpečují celospolečenské zájmy, jak odstraňují z řídící činnosti byrokratické formy práce a jak účinně pomáhají za aktivní účasti pracujících zabezpečovat plnění úkolů v podřízených orgánech a organizacích. Zjistí-li výbor Národního shromáždění nedostatky v plnění úkolů v hospodářské a kulturní výstavbě, usnese se na doporučení příslušnému členu vlády nebo jinému vedoucímu ústředního orgánu. Členové vlády a ostatní vedoucí ústředních orgánů jsou povinni doporučení a podněty výborů projednat a sdělit, jaká opatření na základě toho učinili, zejména jak odstranili nedostatky a jejich příčiny. V závažných případech může výbor předložit návrh na řešení předsednictvu nebo plénu Národního shromáždění s doporučením na přijetí závazného opatření.

Výbory Národního shromáždění kontrolují, jak jsou jejich doporučení a návrhy, jakož i závazná opatření předsednictva a pléna Národního shromáždění realizovány. V kontrolní činnosti se výbory opírají o poznatky ostatních kontrolních orgánů, zejména komisí lidové kontroly a statistiky.

Významné úkoly, které má před sebou Národní shromáždění při zjednodušování právního řádu a při péči o jeho přehlednost a srozumitelnost, zabezpečují svou činností již výbory Národního shromáždění. Za tím účelem výbory projednávají zásady připravovaných zákonů a uplatňují k nim své stanovisko, zejména na základě zkušeností získaných členy výborů v jejich volebních obvodech. Členové vlády a ostatní vedoucí ústředních orgánů jsou povinni předkládat výborům Národního shromáždění včas zásady připravovaných zákonů spolu s politickoekonomickým rozborem, který odůvodňuje vydání nového zákona nebo změnu zákona dosavadního. Obdobným způsobem se projednávají zásady připravovaných mezinárodních smluv, k nimž dává souhlas Národní shromáždění.

Členové vlády a ostatní vedoucí ústředních orgánů jsou rovněž povinni umožňovat určeným členům výboru účast na projednávání základních otázek navrhovaných zákonů, seznámit je s průběhem přípravy zákona a poskytovat jim potřebné informace a podklady. Ve výboru návrh zákona odůvodní příslušný ministr nebo vedoucí státního orgánu. Současně je třeba předložit výboru Národního shromáždění připravované prováděcí předpisy, aby výbor mohl posoudit, zda jsou ve shodě se zákonem a zda jsou srozumitelné.

Výbory Národního shromáždění pravidelně sledují působnost důležitých zákonů. Přitom též prověřují, zda prováděcí předpisy vydané během platnosti zákona jsou s ním ve shodě a zda odpovídají cílům, které byly vydáním zákona zamýšleny. Za tím účelem ministři a ostatní vedoucí ústředních orgánů informují výbory Národního shromáždění o závažnějších změnách v prováděcích předpisech, k nimž dojde v průběhu provádění zákona.

Na pořad jednání výborů pravidelně zařazovat připomínky a podněty voličů z volebních obvodů poslanců, pokud jejich vyřízení nespadá do pravomoci místních, okresních nebo krajských orgánů nebo do pravomoci Slovenské národní rady a pokud se dotýkají důležitých zájmů společnosti.

Výbory Národního shromáždění úzce spolupracují s členy vlády. Mají právo zvát do svých schůzí členy vlády i představitele jiných státních orgánů a vyžadovat od nich informace a zprávy. Členové vlády jsou zejména povinni informovat výbor o tom, jak jsou plněny úkoly hospodářské a kulturní výstavby. Pokud se sami nemohou zúčastnit jednání výboru, jsou povinni zabezpečit aktivní a iniciativní účast odpovědných pracovníků svých resortů, zpravidla náměstků, a dbát o to, aby dotazy a náměty poslanců mohly být pokud možno zodpovězeny při jednání výboru.

Výbory Národního shromáždění úzce spolupracují též s komisemi Slovenské národní rady a informují je o svém jednání a umožňují členům komisí účast na svých zasedáních i na jiné činnosti. Na základě vzájemné dohody výbory Národního shromáždění a komise Slovenské národní rady konají společné schůze a popřípadě vytvářejí společná pracovní útvary, zejména pro přípravu závažných zákonodárných opatření.

Při projednávání důležitých otázek týkajících se národních výborů zvou výbory Národního shromáždění do svých schůzí představitele národních výborů, zejména představitele krajských národních výborů.

K plnění svých úkolů si výbory Národního shromáždění vytvářejí aktivy z pracovníků praxe i vědy. Výbory Národního shromáždění též vytvářejí k řešení některých otázek komise. Složení aktivů a komisí určí výbor tak, aby bylo zaručeno zejména odborné posouzení příslušné otázky. Za předsedu komise určí výbor některého ze svých členů. Ostatní členové komise nemusí být členy výboru. Předsedové výborů informují předsednictvo Národního shromáždění o složení aktivů.

Poslanci Národního shromáždění

Pracovní charakter Národního shromáždění vyžaduje, aby poslanci aktivně a iniciativně pracovali ve svých volebních obvodech i v Národním

shromáždění a v jeho orgánech, pomáhali zákony uvádět v život, kontrolovali, jak jsou zákony ve skutečnosti prováděny, a aby se odpovídali přímo svým voličům. Poslanci musí být proto ve stálém styku s pracujícími, pozorně zkoumat podněty svých voličů a uplatňovat své poznatky a zkušenosti v orgánech Národního shromáždění i v plénu.

Poslanci Národního shromáždění vycházejí z názorů a vůle voličů, posuzují jejich podněty a požadavky z hlediska celospolečenských potřeb. Věcně čelí takovým požadavkům, které jsou v rozporu se zájmy celé společnosti. Tím účinně pomáhají odstraňovat z našeho života úzká, místní a často i sobecká hlediska, která nemohou přispět ke správnému rozvoji naší společnosti.

Uvedeným zásadám se musí přizpůsobit formy práce poslanců ve volebních obvodech. V prvé řadě je nezbytné, aby poslanci Národního shromáždění na závodech, na vesnicích i na schůzích občanů vysvětlovali zásadní otázky rozvoje a řízení naší společnosti a získávali je k aktivní účasti při plnění úkolů. To vyžaduje, aby poslanci důkladně znali dokumenty strany a vlády.

Poslanci se dále zaměřují na přímý styk s voliči, aby mohli zjišťovat jejich názory, přijímat jejich podněty a stížnosti. Přitom je nezbytné, aby poslanci Národního shromáždění v úzké spolupráci s poslanci národních výborů zajišťovali vyřízení oprávněných stížností i správných podnětů. Mají proto právo se obracet na národní výbory a jejich poslance a jiné orgány v místech, okresech a krajích, upozorňovat je na nedostatky takto zjištěné. Jde-li o zásadní otázky, které se nepodařilo vyřídit v místě a které jsou takového rázu, že je nutno, aby se jimi zabývaly ústřední orgány, je třeba, aby je poslanci přednášeli v příslušných výborech a podle povahy i v plénu Národního shromáždění.

Poslanci s dostatečným předstihem projednávají návrhy zásad nových zákonů a později i návrhy těchto zákonů se svými voliči, s národními výbory, popřípadě s jinými státními a společenskými orgány. To vyžaduje, aby poslanci dostávali včas příslušné materiály. Takové projednání umožní poslancům tlumočit názory voličů k novým právním úpravám a výbory Národního shromáždění mohou po důkladném zvážení celostátních zájmů posoudit i tyto názory a využít jich v zákonodárné, popř. kontrolní činnosti. Poslanci Národního shromáždění sledují, jak jsou zákony v praxi plněny a zda některá jejich ustanovení nezastarala. Takové poznatky uplatňují při práci v orgánech Národního shromáždění. Náročným úkolům přizpůsobit pracovní metody každého poslance.

Ve své činnosti ve volebních obvodech vycházejí poslanci Národního shromáždění z pracovních plánů, které si sestaví po účelných konzultacích. Ve svých pracovních plánech vycházejí též z plánů předsednictva a výborů Národního shromáždění i z hlavních úkolů příslušných národních výborů.

Poslanci na základě svých pracovních plánů navštěvují závody, jednotná zemědělská družstva, kulturní a zdravotní zařízení, úřady apod. ve svých volebních obvodech. Tento styk poslanců s voliči je zvlášť vhodný, protože poslancům umožňuje podrobněji poznat politickou a hospodářskou situaci volebních obvodů a využívat těchto poznatků jak mezi voliči, tak i v práci v Národním shromáždění. Je účelné, aby poslanci spojovali tyto návštěvy s veřejnými schůzemi, besedami, aktivy, svolávanými stranickými orgány, národními výbory a organizacemi sdruženými v Národní frontě.

Poslanci zpravidla vystupují na aktivech, pracovních konferencích a poradách, na nichž se projednávají důležité aktuální problémy hospodářské a kulturní výstavby. Aktivy, pracovní konference a porady jsou zdrojem informací a zkušeností pro vlastní práci poslanců jak ve volebních obvodech, tak i v orgánech Národního shromáždění a dávají současně možnost, aby poslanci uplatňovali a prosazovali celostátní zájmy.

Poslanci dále seznamují občany s usneseními strany a vlády a s novými zákony, vysvětlují, jaké úkoly z nich vyplývají pro okres, pro národní výbory, závody, JZD apod. a získávají občany pro jejich plnění.

Účinnou formou styku poslanců Národního shromáždění s pracujícími je spolupráce s krajským a okresním tiskem, závodními časopisy, oblastním vysíláním rozhlasu a televize. Tato spolupráce poslanců umožňuje osvětlit širokému okruhu voličů práci Národního shromáždění a jeho orgánů i účast jednotlivých poslanců na této práci.

Jednou ze základních povinností poslanců je skládat voličům účty ze své činnosti. Tuto povinnost poslanci plní tím, že své voliče informují o své práci jak ve volebním obvodu, tak i v Národním shromáždění a jeho orgánech. Činí tak v projevech na veřejných schůzích, besedách, tiskem, rozhlasem apod. Význam schůzí a besed, kde poslanci skládají účty ze své činnosti, vyžaduje, aby je svolavatelé pečlivě připravili tak, aby se jich mohl aktivně zúčastnit co největší počet voličů.

Významná je spolupráce poslanců Národního shromáždění s národními výbory a jejich poslanci. Poslanci úzce spolupracují s poslanci národních výborů svého volebního obvodu též ve smyslu koordinace a dělby práce, čerpají od nich znalosti o situaci a problematice, která se v obvodu vyskytuje. Tím se seznamují s problematikou národních výborů. To také umožní poslancům Národního shromáždění, aby místní problémy vyřizovali především poslanci národních výborů.

Poslanci Národního shromáždění pomáhají národním výborům, aby v souladu s celostátními úkoly a celospolečenskými zájmy stále lépe plnily vzrůstající úkoly národních výborů v hospodářské, kulturní, zdravotní a sociální výstavbě jejich územních obvodů. Úzká spolupráce poslanců Národního shromáždění s národními výbory a jejich poslanci

je zárukou, že problémy a zkušenosti národních výborů ovlivní a obohatí práci Národního shromáždění a jeho orgánů.

Poslanci Národního shromáždění se zúčastňují zasedání krajských a okresních národních výborů. Mohou se zúčastňovat též schůzí rad národních výborů, zejména je-li to vzhledem k povaze projednávané věci účelné. Spolupracují s komisemi národních výborů, zejména s těmi, které odpovídají svou činností výborům Národního shromáždění, v nichž jsou poslanci zařazeni. Při této činnosti aktivně vystupují, podávají návrhy na řešení různých problémů s přihlédnutím k celostátním zájmům a získaných zkušeností využívají ve schůzích výborů Národního shromáždění.

Poslanci Národního shromáždění se ve své činnosti ve volebních obvodech opírají i o spolupráci s ostatními státními orgány. Radí se např. s komisemi lidové kontroly a statistiky, se zemědělskými výrobními správami, s orgány státní arbitráže, prokuratury i bezpečnosti, se soudy o stavu socialistické zákonnosti ve volebních obvodech a o opatřeních směřujících k předcházení a zamezování porušování socialistické zákonnosti a pravidel socialistického soužití.

Ve své činnosti ve volebních obvodech se poslanci opírají i o orgány a organizace Revolučního odborového hnutí, Československého svazu mládeže i ostatních společenských organizací, zúčastňují se jejich schůzí apod.

Na práci poslanců závisí, aby Národní shromáždění mohlo splnit úkoly uložené mu usnesením předsednictva ÚV KSČ o prohloubení činnosti Národního shromáždění:

správně, se znalostí věci, na základě aktivity a iniciativy mas pracujících z nejrůznějších oblastí společenského života zabezpečovat opravdu celospolečenské potřeby a organizovat úsilí celého státu a aktivitu miliónů pracujících k tomu, aby úkoly, na nichž závisí úspěšný vývoj celé společnosti, byly plněny. Přitom aby nedocházelo k nadřazování dílčích zájmů a egoisticky chápaných potřeb menšiny před zájmy a potřebami všeho lidu.

Veškerá činnost Národního shromáždění i jeho poslanců bude sloužit k dalšímu rozvoji socialistické státnosti, a tak pomáhat dále zdokonalovat naši socialistickou demokracii, rozšiřovat účast pracujících na správě státu a na řízení hospodářství, upevňovat politickou a morální jednotu naší společnosti, zabezpečovat obranu země, střežit revoluční vymoženosti lidu a vytvářet podmínky pro rozvoj všech jeho tvůrčích schopností.

Laštovička v. r.

183

ZÁKON

ze dne 24. září 1964

o jednacím a pracovním řádu Národního shromáždění

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

ČÁST I

Základní ustanovení

§ 1

Národní shromáždění je nejvyšším orgánem státní moci Československé socialistické republiky. Veškerou svou činností i prací svých orgánů a poslanců Národního shromáždění zejména

— působí aktivně k tomu, aby byly plněny úkoly socialistického státu,

— bdí nad dodržováním ústavy a jiných právních předpisů, sleduje jejich provádění a působení ve společenském životě,

— usměrňuje činnost celé soustavy zastupitelských orgánů, zejména národních výborů, i všech orgánů státní správy k plnění klíčových úkolů,

— pečuje o jednotnost právního řádu, jeho srozumitelnost, o stabilitu a účinnost právních předpisů,

— kontroluje, jak ostatní zastupitelské sbory, vláda i orgány státní správy plní své úkoly při socialistické výstavbě republiky,

— sleduje důsledně mírovou zahraniční politiku a uplatňování zásad mírového soužití mezi zeměmi s různým společenským zřízením.

ČÁST II

Zasedání a schůze Národního shromáždění

§ 2

Národní shromáždění vykonává svou působnost ve schůzích svolaných v rámci zasedání. Na jeho práci se účastní všichni poslanci Národního shromáždění.

§ 3

(1) Národní shromáždění volí předsedu, místopředsedy a další členy předsednictva Národního shromáždění, jakož i ověřovatele; zřizuje výbory Národního shromáždění, volí jejich předsedy a ostatní členy.

(2) Předsednictvo a výbory Národního shromáždění, jakož i ostatní orgány Národního shromáždění jsou za svou činnost odpovědny Národnímu shromáždění. Národní shromáždění může jednotlivé členy předsednictva nebo výborů kdykoli odvolat.

Předmět jednání pléna Národního shromáždění

§ 4

Národní shromáždění ve svých schůzích zejména:

a) volí presidenta republiky,

b) projednává a usnáší se na zákonech,

c) projednává dlouhodobý plán rozvoje národního hospodářství a státní rozpočet, schvaluje je formou zákona a zkoumá jak jsou plněny,

d) projednává a schvaluje státní závěrečný účet,

e) projednává a schvaluje mezinárodní smlouvy politické, hospodářské smlouvy obecné povahy a smlouvy, k jejichž provedení je třeba zákona,

f) přijímá usnesení o základních otázkách vnitřní a zahraniční politiky státu,

g) projednává zprávy o provádění ústavy a jiných zákonů,

h) projednává zprávy a návrhy opatření presidenta republiky,

ch) projednává programová prohlášení, která vláda předkládá Národnímu shromáždění po svém jmenování, pravidelné zprávy vlády o její činnosti, zejména o plnění ročních plánů, zprávy o činnosti národních výborů a jiná prohlášení, návrhy a zprávy vlády,

i) projednává zprávy Slovenské národní rady o její činnosti, návrhy a připomínky Slovenské národní rady k návrhu státního plánu rozvoje národního hospodářství a jiné návrhy a podněty Slovenské národní rady,

j) zmocňuje Slovenskou národní radu k zákonodárné úpravě těch otázek, které na Slovensku vyžadují zvláštní úpravy,

k) hodnotí činnost orgánů Národního shromáždění, zejména předsednictva Národního shromáždění; za tím účelem též projednává zprávy o jejich činnosti předkládané předsednictvem Národního shromáždění,

l) projednává ostatní návrhy, podněty a zprávy předsednictva a výborů Národního shromáždění,

m) projednává návrhy, podněty a dotazy poslanců,

n) jedná o zprávách Nejvyššího soudu a generálního prokurátora o stavu socialistické zákonnosti,

o) projednává zprávy Ústřední komise lidové kontroly a statistiky,

p) může zrušit zákon Slovenské národní rady, nařízení nebo usnesení vlády a obecně závazná nařízení krajských národních výborů, odporují-li ústavě nebo jinému zákonu,

r) volí Nejvyšší soud a může odvolat jeho členy; rovněž tak volí a může odvolat soudce z povolání vojenských soudů,

s) volí Ústřední komisi lidové kontroly a statistiky a může odvolat její členy.

§ 5

Zasedání Národního shromáždění

(1) Zasedání Národního shromáždění svolává president republiky nejméně dvakrát v roce. Zasedání musí být svoláno, žádá-li to aspoň třetina poslanců.

(2) President republiky prohlašuje zasedání za skončené.

(3) Po dobu zasedání svolává Národní shromáždění na jednotlivé schůze předsednictvo Národního shromáždění.

Ustavující schůze Národního shromáždění

§ 6

(1) Poslanci Národního shromáždění se sejdou po svém zvolení na ustavující schůzi Národního shromáždění.

(2) Poslance svolává na ustavující schůzi a předmět jejího jednání navrhne předsednictvo Národního shromáždění nejpozději do 4 týdnů ode dne voleb.

§ 7

(1) Než bude zvoleno nové předsednictvo Národního shromáždění, řídí ustavující schůzi předseda nebo člen dosavadního předsednictva Národního shromáždění.

(2) Předsedající přijme slib poslanců a dá provést volbu předsednictva.

§ 8

Jakmile se zvolí nové předsednictvo, ujme se nově zvolený předseda řízení schůze; dá provést volbu mandátového výboru i ostatních výborů Národního shromáždění. Ustavující schůze dále zvolí ověřovatele.

§ 9

Předseda dřívějšího Národního shromáždění nebo některý z členů jeho předsednictva podá pak zprávu o činnosti předsednictva za dobu od skončení posledního zasedání Národního shromáždění.

Jednání na schůzích Národního shromáždění

§ 10

(1) Národní shromáždění stanoví na návrh svého předsednictva pořad jednání a způsob projednávání jednotlivých bodů pořadu.

(2) Národní shromáždění je způsobilé se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech poslanců. K platnosti usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných poslanců.

(3) K přijetí ústavy nebo k její změně, k usnesení o vypovězení války, ke změně státních hranic, jakož i ke zvolení presidenta republiky je zapotřebí souhlasu tří pětin všech poslanců.

(4) Hlasuje se zpravidla zdvižením ruky; přitom se nejprve hlasuje o pozměňovacích a doplňovacích návrzích. Předseda dá sečíst hlasy, není-li výsledek hlasování zjevný bez jejich sečtení. Při zjišťování výsledků hlasování pomáhají ověřovatelé.

§ 11

(1) Požádá-li o to Národní shromáždění, je člen vlády povinen osobně se dostavit do schůze Národního shromáždění. Člen vlády má zároveň právo zúčastnit se schůze Národního shromáždění, a požádá-li o to, je mu uděleno slovo.

(2) Předsednictvo Národního shromáždění může pozvat na schůzi Národního shromáždění členy předsednictva Slovenské národní rady, jakož i jiné její pověřené zástupce, zejména jedná-li se o otázkách hospodářského a kulturního rozvoje Slovenska; může jim být uděleno slovo.

(3) Předsednictvo Národního shromáždění je oprávněno přizvat na projednání základních otázek zachování socialistické zákonnosti a plnění úkolů vyplývajících ze státního plánu rozvoje národního hospodářství a z usnesení vlády, zařazených na program jednání pléna Národního shromáždění vedoucí ústředních orgánů a funkcionáře národních výborů, kteří mohou být vyzváni k podání potřebných vysvětlení.

§ 12

(1) Schůze Národního shromáždění jsou zásadně veřejné.

(2) Národní shromáždění se může usnést, že schůze je neveřejná.

(3) Na schůzi Národního shromáždění, která byla prohlášena za neveřejnou, mohou být kromě poslanců Národního shromáždění, presidenta republiky a členů vlády přítomny jiné osoby jen se souhlasem předsednictva Národního shromáždění.

§ 13

(1) V rozpravě dává předseda řečníkům slovo zpravidla v pořadí, v němž se o slovo přihlásili.

(2) Každý řečník má právo mluvit ve své mateřštině.

§ 14

Usnesení Národního shromáždění podpisuje předseda a alespoň dva ověřovatelé.

§ 15

O každé schůzi Národního shromáždění se vyhotoví zápis. Zápis ověřuje předseda Národního shromáždění a alespoň dva ověřovatelé.

Jednání o návrzích zákonů

§ 16

Návrhy zákonů mohou podávat poslanci Národního shromáždění, jeho výbory, jeho předsednictvo, president republiky, vláda a Slovenská národní rada.

§ 17

(1) Návrhy zákonů musí obsahovat přesné znění zákona, na kterém se má Národní shromáždění usnést. K návrhu zákona musí být vždy připojen rozpočet s návrhem na úhradu potřebného nákladu.

(2) O tom, zda se má návrh zákona podaný poslanci Národního shromáždění nebo jeho výbory stát předmětem jednání pléna, rozhoduje předsednictvo Národního shromáždění. Jestliže předsednictvo Národního shromáždění návrh zamítne, mohou navrhovatelé žádat, aby návrh byl dán na program jednání nejbližší schůze pléna. O takové žádosti rozhodne plénum Národního shromáždění hlasováním.

§ 18

Návrhy zákonů, které se mají stát předmětem jednání pléna Národního shromáždění, přidělí předsednictvo Národního shromáždění příslušnému výboru Národního shromáždění, pokud je ve zvláště odůvodněných případech výjimečně neprojedná samo.

§ 19

(1) V plénu Národního shromáždění odůvodní návrh zákona zástupce orgánu, který návrh podal; je-li návrh zákona podán skupinou poslanců Národního shromáždění, odůvodní jej poslanec určený ostatními navrhovateli.

(2) Byl-li návrh zákona projednán ve výboru Národního shromáždění, podá plénu Národního shromáždění též zprávu o návrhu a o jeho projednání zástupce příslušného výboru (zpravodaj); byl-li návrh projednán v několika výborech Národního shromáždění, mohou tyto výbory určit společného zpravodaje.

§ 20

(1) Zákony podpisuje president republiky, předseda Národního shromáždění a předseda vlády.

(2) Zákony vyhlašuje předsednictvo Národního shromáždění do 14 dnů po jejich schválení; způsob vyhlášení stanoví zvláštní zákon.

§ 21

Dotazy poslanců ve schůzích Národního shromáždění

(1) Poslanci Národního shromáždění jsou oprávněni vznášet dotazy na vládu a její jednotlivé členy. Totéž právo jim přísluší vůči předsednictvu Národního shromáždění. Dotazy mohou být písemné nebo ústní.

(2) Na dotazy poslanců je dotázaný povinen odpovědět; jestliže vzhledem k povaze dotazu nemůže odpovědět na schůzi Národního shromáždění, na které byl dotaz vznesen, musí tak učinit písemně nejpozději do 30 dnů.

ČÁST III

Předsednictvo Národního shromáždění

§ 22

(1) Národní shromáždění si volí ze svého středu předsednictvo o 30 členech. Předsednictvo se skládá z předsedy Národního shromáždění, z místopředsedů, z předsedů výborů a z dalších členů předsednictva.

(2) Předsednictvo je voleno na dobu celého volebního období Národního shromáždění. Setrvává ve své funkci i po uplynutí volebního období, dokud si nově zvolené Národní shromáždění nezvolí své předsednictvo.

§ 23

Předsednictvo Národního shromáždění zejména:

a) sleduje a kontroluje plnění důležitých úkolů hospodářské a kulturní výstavby a podle potřeby přijímá k nim usnesení nebo doporučení,

b) vykonává v době, kdy Národní shromáždění nezasedá, působnost Národního shromáždění podle čl. 60 odst. 2 Ústavy,

c) v době, kdy vláda vykonává funkci presidenta republiky, jmenuje a odvolává vládu a její členy a pověřuje je řízením ministerstev a jiných ústředních orgánů,

d) vyhlašuje volby do Národního shromáždění a všeobecné volby do zastupitelských sborů,

e) stanoví dobu, kdy má být provedena volba soudců Nejvyššího soudu, krajských a okresních soudů a soudců z povolání vojenských soudů,

f) schvaluje pracovní plány orgánů Národního shromáždění,

g) vypracovává a schvaluje plán zahraničních styků Národního shromáždění a zajišťuje podmínky pro jeho realizaci,

h) usměrňuje činnost Ústřední komise lidové kontroly a statistiky tak, aby byla v souladu s kontrolní funkcí Národního shromáždění; za tím účelem též schvaluje plán její činnosti,

ch) projednává návrhy Národní fronty na odvolání poslanců Národního shromáždění a zajišťuje projednání těchto návrhů na veřejných schůzích ve volebních obvodech.

§ 24

Předsednictvo Národního shromáždění je odpovědné za přípravu a náplň plenárních schůzí Národního shromáždění, řídí a koordinuje práci výborů Národního shromáždění. Za tím účelem zejména:

a) připravuje návrh programu zasedání Národního shromáždění, určuje čas jeho schůzí a navrhuje pořad jednotlivých schůzí,

b) zkoumá účelnost návrhů zákonů podaných poslanci a výbory Národního shromáždění,

c) zajišťuje předpoklady pro činnost výborů Národního shromáždění a jejich předsedů, zejména přiděluje jednotlivým výborům k projednání návrhy zákonů a jiné návrhy týkající se hospodářské a kulturní výstavby a deleguje do schůzí výborů k projednání jednotlivých otázek členy předsednictva nebo jiné poslance, kteří nejsou členy výborů,

d) určuje, v jakém rozsahu a v jakém pořadí místopředsedové zastupují předsedu Národního shromáždění,

e) usměrňuje činnost poslanců Národního shromáždění a poskytuje poslancům všestranné informace, zejména o důležitých usneseních nejvyšších stranických orgánů a vlády a o pracích Národního shromáždění a jeho orgánů, aby poslancům umožnilo úspěšnou práci v Národním shromáždění a v jejich volebních obvodech,

f) rozhoduje o plném, popřípadě o částečném nebo dočasném uvolnění ze zaměstnání u poslanců, u nichž to vyžaduje výkon jejich funkce v orgánech Národního shromáždění.

§ 25

Předsednictvo Národního shromáždění plní dále zejména tyto úkoly:

a) usnáší se na návrhu rozpočtu Národního shromáždění,

b) stanoví způsob vyřizování návrhů, podnětů a stížností a pravidelně hodnotí jejich vyřizování.

§ 26

(1) Předsednictvo Národního shromáždění se schází podle potřeby, nejméně jednou za měsíc.

(2) Schůze předsednictva Národního shromáždění jsou neveřejné.

(3) Účast členů předsednictva Národního shromáždění na schůzích je povinná.

(4) Každý člen předsednictva má právo navrhnout, aby určitá otázka byla zařazena na pořad schůze.

(5) O dotazech poslanců přednesených ve schůzi předsednictva Národního shromáždění platí ustanovení o dotazech poslanců ve schůzích Národního shromáždění.

§ 27

(1) Předsednictvo Národního shromáždění může požádat jednotlivé členy vlády, aby se dostavili do jeho schůze. Členové vlády jsou povinni tak učinit. Zároveň mají právo zúčastnit se schůzí předsednictva Národního shromáždění, a požádají-li o to, je jim uděleno slovo.

(2) Na schůze předsednictva Národního shromáždění je možno podle povahy projednávaných otázek přizvat další poslance Národního shromáždění, funkcionáře Slovenské národní rady, krajských národních výborů a další představitele státních orgánů, společenských a hospodářských organizací a vědeckých institucí.

§ 28

(1) Předsednictvo Národního shromáždění je způsobilé se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina jeho členů.

(2) K platnosti usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jeho členů.

(3) O každé schůzi předsednictva Národního shromáždění se vyhotoví zápis, který ověřuje předseda a ověřovatel.

ČÁST IV

Předseda Národního shromáždění

§ 29

Předseda Národního shromáždění:

a) zastupuje Národní shromáždění navenek,

b) řídí schůze Národního shromáždění,

c) organizuje činnost předsednictva Národního shromáždění, svolává a řídí jeho schůze,

d) podpisuje zákony, usnesení Národního shromáždění a zákonná opatření předsednictva Národního shromáždění,

e) podává plénu Národního shromáždění zprávy o činnosti předsednictva Národního shromáždění a informuje plénum Národního shromáždění o vyřízení připomínek poslanců a výborů vznesených na schůzích pléna Národního shromáždění.

§ 30

Předsedu Národního shromáždění zastupují místopředsedové Národního shromáždění v rozsahu a v pořadí určeném předsednictvem Národního shromáždění.

ČÁST V

Výbory Národního shromáždění

§ 31

(1) Národní shromáždění zřizuje pro hlavní úseky státní a společenské činnosti jako své pracovní a iniciativní orgány výbory Národního shromáždění.

(2) Národní shromáždění zřizuje tyto výbory:

a) výbor mandátový,
b) výbor ústavně právní,
c) výbor pro národní výbory,
d) výbor zahraniční,
e) výbor pro plán a rozpočet,
f) výbor průmyslový pro hlavní výrobní odvětví a dopravu,
g) výbor pro potravinářský a spotřební průmysl, místní hospodářství a služby, obchod a spoje,
h) výbor pro investiční výstavbu a stavebnictví,
ch) výbor zemědělský,
i) výbor kulturní,
j) výbor zdravotní.

(3) V případě potřeby může Národní shromáždění zřídit další výbory.

(4) Členové výborů jsou voleni z poslanců Národního shromáždění. Počet členů jednotlivých výborů určuje Národní shromáždění.

§ 32

(1) Výbory Národního shromáždění se iniciativně účastní při rozpracování zásadních otázek směru vývoje v jednotlivých oblastech národního hospodářství a projednávají a kontrolují plnění rozhodujících úkolů hospodářské a kulturní výstavby.

(2) Své připomínky a podněty sdělí výbor Národního shromáždění jako doporučení příslušnému členu vlády nebo jinému vedoucímu ústředního orgánu. Členové vlády a ostatní vedoucí ústředních orgánů jsou povinni doporučení výboru projednat a sdělit, jaké důsledky z něho vyvodili, zejména jak odstranit nedostatky a jejich příčiny (čl. 66 Ústavy). V závažných případech předloží výbor návrh na řešení předsednictvu nebo plénu Národního shromáždění s návrhem na přijetí závazného opatření (článek 40 Ústavy). Státní a hospodářské orgány jsou tímto opatřením vázány.

§ 33

(1) Výbory Národního shromáždění projednávají zásady připravovaných zákonů, popřípadě mezinárodních smluv a uplatňují k nim své stanovisko. Členové vlády a ostatní vedoucí ústředních orgánů jsou povinni předkládat výborům Národního shromáždění včas zásady připravovaných zákonů spolu s politickoekonomickým rozborem, který odůvodňuje vydání navrhovaného zákona.

(2) Výbory Národního shromáždění projednávají návrhy zákonů, které jim přidělilo k projednání předsednictvo Národního shromáždění; byl-li týž návrh zákona přidělen několika výborům, mohou výbory takový návrh projednat ve společné schůzi. Pro projednání návrhu zákona ustanoví výbor zpravodaje; může také požádat, aby zprávu o předloženém návrhu podal při jednání výboru zástupce orgánu, který návrh zákona připravil. Tento orgán je též povinen předložit výboru Národního shromáždění určenému k projednání návrhu zákona připravené prováděcí předpisy, aby výbor mohl posoudit, zda jsou ve shodě se zákonem.

(3) Po projednání návrhu zákona určí výbor zpravodaje, který podá plénu Národního shromáždění zprávu o návrhu zákona a o jeho projednání (§ 19 odst. 2). Bylo-li v době, kdy Národní shromáždění nezasedá, rozhodnuto, že návrh zákona bude předložen ke schválení předsednictvu Národního shromáždění jako návrh zákonného opatření, podá zpravodaj zprávu předsednictvu. O návrzích zákonů, v nichž provedl změny, předloží výbor plénu Národního shromáždění též zprávu písemnou.

(4) Výbory Národního shromáždění pravidelně sledují působnost důležitých zákonů; přitom též prověřují, zda prováděcí předpisy vydané po schválení zákona jsou s ním ve shodě a odpovídají cílům, které byly vydáním zákona zamýšleny.

§ 34

(1) Výbory Národního shromáždění při své činnosti úzce spolupracují s členy vlády. Členové vlády se mohou účastnit všech schůzí výborů Národního shromáždění; udělí se jim slovo, kdykoliv o to požádají, a to i k prohlášením, která nesouvisí s pořadem schůze. Výbory mají právo zvát do svých schůzí členy vlády i představitele jiných státních orgánů a vyžadovat od nich informace a zprávy. Členové vlády jsou povinni dostavit se do schůze výboru Národního shromáždění, jestliže je o to výbor požádá. Ve schůzích výboru se mohou dát zastupovat svými náměstky, pokud výbor netrvá na jejich osobní účasti. Členové vlády a jejich náměstci mohou do schůzí výborů, jichž se zúčastní, přibrat odborníky svého úřadu.

(2) Členové vlády i představitelé jiných státních orgánů jsou povinni poskytovat výborům Národního shromáždění i jejich jednotlivým členům pomoc potřebnou pro jejich ústavní činnost.

(3) Výbory Národního shromáždění úzce spolupracují s komisemi Slovenské národní rady a podle potřeby konají společné schůze a vytvářejí společné pracovní skupiny, zejména pro přípravu závažných zákonodárných opatření pro kontrolní a prověrkovou činnost a pro kontrolu dodržování socialistické zákonnosti.

§ 35

(1) K projednávání závažných otázek přibírají výbory Národního shromáždění kromě zástupců

státních orgánů pokud je toho třeba též vědecké pracovníky, zlepšovatele, techniky a jiné přední pracovníky hospodářského a kulturního života.

(2) Vyžaduje-li to potřeba řádného a podrobného posouzení projednávaných otázek, může výbor provádět průzkumy a jednání na místě samém.

§ 36

Výbory Národního shromáždění navzájem spolupracují a pomáhají si v práci. Vyžaduje-li to zájem věci, mohou výbory Národního shromáždění zasedat společně a podávat Národnímu shromáždění a jeho předsednictvu společné zprávy a návrhy.

§ 37

Každý člen výboru Národního shromáždění je povinen aktivně se účastnit práce výboru, jehož je členem.

§ 38

(1) V čele výboru Národního shromáždění je předseda zvolený plénem Národního shromáždění.

(2) Předseda výboru Národního shromáždění zejména:

a) organizuje práci a zabezpečuje činnost výboru,

b) svolává a řídí schůze výboru a navrhuje jejich program,

c) je ve styku s příslušnými členy vlády a Slovenské národní rady,

d) podpisuje usnesení výboru a zajišťuje jejich provádění,

e) podává předsednictvu Národního shromáždění, popřípadě Národnímu shromáždění zprávy o činnosti výboru.

(3) Předsedu výboru zastupuje místopředseda nebo ověřovatel výboru zvolení na ustavující schůzi výboru, popřípadě jiný člen výborem zvolený.

§ 39

(1) Výbor Národního shromáždění se schází na schůzích podle schváleného pracovního plánu a v naléhavých případech podle potřeby.

(2) Schůze výboru jsou veřejné. Na návrh předsedy výboru může výbor prohlásit jednání za tajné. Na schůzi výboru, jejíž jednání bylo prohlášeno za tajné, mohou být kromě členů výboru a členů vlády přítomny jiné osoby jen se souhlasem předsedy výboru.

(3) O dotazech poslanců přednesených ve schůzích výborů Národního shromáždění platí ustanovení o dotazech poslanců ve schůzích Národního shromáždění.

§ 40

(1) Výbor Národního shromáždění je způsobilý se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina jeho členů. K platnosti usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných členů. Na schůzi výboru přítomní poslanci Národního shromáždění, kteří nejsou jeho členy, mají hlas poradní.

(2) O každé schůzi výboru se vyhotoví zápis, který podpisuje předseda a ověřovatel.

ČÁST VI

Poslanci Národního shromáždění

§ 41

Poslanci Národního shromáždění organizují a sjednocují tvůrčí síly pracujících v úsilí o plný rozvoj socialistické společnosti a za tím účelem udržují s nimi nejužší spojení.

§ 42

Poslanci Národního shromáždění jsou zejména oprávněni:

a) předkládat Národnímu shromáždění návrhy zákonů a jiné návrhy vyplývající z jejich činnosti jako zástupců lidu,

b) vznášet i mimo schůze pléna nebo výboru Národního shromáždění písemné nebo ústní dotazy na vládu a její jednotlivé členy a na předsednictvo Národního shromáždění,

c) aktivně se účastnit schůzí národních výborů, jejich rad, komisí a jiných orgánů a na přípravě materiálů pro tyto orgány,

d) účastnit se prošetřování stížností pracujících a vyřizování oznámení a podnětů pracujících,

e) požadovat od orgánů státní správy a jiných orgánů podklady a vysvětlení potřebné pro svou činnost.

§ 43

Poslanci Národního shromáždění jsou zejména povinni:

a) být v nejužším styku se svými voliči a aktivně pracovat ve svých volebních obvodech,

b) pravidelně skládat svým voličům účty ze své činnosti a podávat jim zprávy o činnosti Národního shromáždění a jeho orgánů,

c) vysvětlovat voličům základní otázky rozvoje a řízení naší společnosti, význam zákonů a jiných opatření schválených Národním shromážděním a tak působit, aby státní a hospodářské orgány i občané uvědoměle dodržovali socialistickou zákonnost; v denním životě si ověřovat, jak se zákony dodržují a osvědčují,

d) přihlížet při své práci k návrhům, stížnostem a přáním občanů a uplatňovat zkušenosti získané ve styku s nimi v Národním shromáždění a jeho orgánech,

e) úzce spolupracovat s národními výbory a pomáhat jim při provádění zákonů, jiných práv-

ních předpisů a usnesení stranických a státních orgánů, zvláště tím, že získávají občany svých volebních obvodů pro aktivní plnění úkolů socialistické výstavby.

§ 44

(1) Poslanci Národního shromáždění jsou povinni aktivně a iniciativně se účastnit všech jednání a prací Národního shromáždění, zvláště schůzí Národního shromáždění a jeho výborů, jejichž jsou členy.

(2) Nemůže-li se poslanec zúčastnit jednání Národního shromáždění nebo jeho orgánů, musí se omluvit.

§ 45

(1) Poslanci Národního shromáždění nesmějí být pro výkon své funkce zkrácení na právech a nárocích vyplývajících z pracovního poměru nebo poměru obdobného. Poslancům, kteří jsou pro výkon své funkce zcela uvolnění ze zaměstnání, se zachovává pracovní poměr; místo mzdy jim přísluší funkční plat.

(2) Poslancům Národního shromáždění náleží na úhradu výdajů souvisejících s výkonem poslaneckého mandátu náhrada. Je-li poslanec Národního shromáždění současně poslancem Slovenské národní rady, dostane pouze jedinou náhradu. Tato náhrada nepodléhá dani ze mzdy.

(3) Za účast na schůzích Národního shromáždění nebo orgánů Národního shromáždění, jichž je poslanec členem, a za účast při jiných příležitostech z pověření předsednictva Národního shromáždění, jakož i za dobu potřebnou k cestám na stanovené místo a zpět náleží poslanci stravné a nocležné.

(4) Poslanci dostanou za dny uvedené v odstavci 3 od organizace, u níž jsou v pracovním poměru, náhradu ve výši průměrného výdělku vypočteného za poslední tři měsíce. Poslancům, kteří nejsou v pracovním poměru, poskytne přiměřenou náhradu ušlého výdělku stát.

(5) Poslanci mohou bezplatně užívat hromadných dopravních prostředků. Pro cesty na schůze Národního shromáždění nebo jeho orgánů, nebo pro cesty, k nimž byli pověřeni předsednictvem Národního shromáždění, mohou včetně cest zpátečních používat též letadel.

(6) Podrobnosti, zejména výši funkčních platů, náhrad, stravného a nocležného, stanoví předsednictvo Národního shromáždění.

ČÁST VII

Kancelář Národního shromáždění

§ 46

(1) Poskytování všestranné odborné, organizační a technické pomoci orgánům Národního shromáždění a poslancům Národního shromáždění zajišťuje Kancelář Národního shromáždění.

(2) Podrobnosti upraví organizační řád, který vydá předsednictvo Národního shromáždění.

ČÁST VIII

Závěrečná ustanovení

§ 47

Zrušuje se

zákon č. 107/1960 Sb., o jednacím a pracovním řádu Národního shromáždění,

zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění č. 111/1960 Sb., o náhradách poslanců Národního shromáždění.

§ 48

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Novotný v. r.

Laštovička v. r.

Lenárt v. r.

184

ZÁKON

ze dne 24. září 1964,

kterým se vylučuje promlčení trestního stíhání nejzávažnějších trestných činů proti míru, válečných trestných činů a trestných činů proti lidskosti, spáchaných ve prospěch nebo ve službách okupantů

Národní shromáždění Československé socialistické republiky,

vycházejíc z platných norem mezinárodního práva o stíhání a potrestání válečných zločinců a ze spravedlivého požadavku československého lidu, aby ani jeden z válečných zločinců a jejich pomahačů nemohl nikdy uniknout odpovědnosti za nejzávažnější trestné činy proti míru, válečné trestné činy a trestné činy proti lidskosti, spáchané v souvislosti s druhou světovou válkou,

se usneslo na tomto zákoně:

§ 1

U trestných činů proti míru, válečných trestných činů, trestných činů proti lidskosti a dalších trestných činů, spáchaných v době od 21. května 1938 do 31. prosince 1946 (v době zvýšeného ohrožení republiky) válečnými zločinci nebo jejich pomahači ve prospěch nebo ve službách okupantů,

které jsou trestnými činy podle zákona č. 140 Sb. ze dne 29. listopadu 1961 a byly trestnými činy i podle zákonů platných v době jejich spáchání i zákonů pozdějších,

pokud by u nich mělo nastat promlčení trestního stíhání ke dni 9. května 1965 nebo později,

se nepromlčuje ani trestní stíhání ani výkon trestu.

§ 2

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Novotný v. r.

Laštovička v. r.

Lenárt v. r.

185

USNESENÍ

Národního shromáždění

ze dne 24. září 1964

o schválení zákonných opatření předsednictva Národního shromáždění

Národní shromáždění Československé socialistické republiky schvaluje

zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění ze dne 1. července 1964 č. 155 Sb., kterým se stanoví výjimka z ustanovení § 43 lesního zákona,

zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění ze dne 12. srpna 1964 č. 165 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o některých služebních poměrech vojáků,

zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění ze dne 12. srpna 1964 č. 166 Sb. o pedagogických fakultách,

zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění ze dne 26. srpna 1964 č. 171 Sb. o Československé novinářské ceně s tím, že se Československá novinářská cena zpravidla uděluje ke Dni tisku, rozhlasu a televize.

Laštovička v. r.

Vydavatel Ministerstvo spravedlnosti — **Redakce**: Praha 1 Malá Strana Tržiště 9 Telefon 53 38 41 až 49 — **Administrace** Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů n. p. Praha 1 Malá Strana Tržiště 9. Telefon 53 38 41 až 49 Vychází podle potřeby — Předplatné na celý rok Kčs 60.— na půl roku Kčs 30.— na čtvrt roku Kčs 15.— Předplácet lze na dobu nejméně čtvrt roku vždy jen k 1. dni každého kalendářního čtvrtletí — Zrušení odběru se uznává jen ke konci každého kalendářního čtvrtletí, nejpozději 10 dní před stanoveným datem — Frankované reklamace se uznávají jen dojdou-li do 15 dnů po vydání reklamované částky. — Účet SBČS Praha 1 č. ú. 321-9062. — Novinová sazba povolena poštovním úřadem Praha 022, číslo 313 348 Be-55. — **Tiskne**: Knihtisk 1. národní podnik v Praze 1 Malá Strana, Karmelitská 6.
Dohlédací pošta Praha 07.